

“Yazıyor” da doğru mu yazıyor?

02. 12.2012

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi

Son yıllarda gerek Türkiye’de gerek ise dünyada çevrilen dizilerin çoğunda “gazeteci” rollerinin arttığını görüyoruz. Türkiye’de yakın tarihe ilişkin dizilerin yoğunluğu dikkat çekiyor. Özellikle 70’ler ve 80’lerin siyasi, ekonomik, kültürel ve sosyal yaşamı hem Türk sinemasına hem de dizilerine önemli konular sağlıyor. Diziler üzerinden devam edecek olursak, bu dizilerdeki roller arasında belki de çalışma alanımdan dolayı; “gazeteci” karakterleri dikkatimi çekiyor. Gazetecilerin dizilerdeki temsili, toplum içerisindeki yerleri ve rolleri dizinin gidişatını dahi etkiliyor. Bu hafta Türkiye’nin ulusal televizyon kanallarından ATV tarafından yayınlanan “Karadayı” dizisi üzerinden gazetecilik ve habercilik değerlendirmesi yapmak istiyorum.

“Yazıyooor...”

yazıyooor...”

Karadayı dizisi Türkiye’nin 1970’li yıllarını günümüze taşıırken, o yıllarda yaşanan zorlukları ve sıkıntıları da vurguluyor. 70’li yıllardaki hukuk sisteminde yaşanan sorunlara dikkat çekmeye çalışan senaryo ekibi, bunların içerisine kabadayılık felsefesini, basını, hâkimleri, savcılarını ve işçi kesimini de eklemeyi unutmaz. Böylece ortaya, seyri ilginç bir dizi çıkarmış oldular. Dizinin detaylarına fazla girmeden beni ilgilendiren kesimiyle yazıma devam etmek arzusundayım. Dizide basın patronu, onun yanında çalışan bir gazeteci ve gazete satan bir çocuk karakteri bulunuyor. Sondan başlayarak devam edersek, “gazete satan çocuk” filmin ilk bölümlerinde “yazıyooor... yazıyooor...” diye bağırarak kamusal alanda gazete satmaya çalışıyor.

Gazete

satın

çocuk

Genç kuşağın (ben de dâhil) böylesi bir gazete satışını hatırlaması mümkün görünmüyor. Bu görüntü gençler için sadece filmlerde kalacak. Zira gazete artık

elden satılmadığı gibi, tirajlarda yaşanan olumsuz düşüşlerden sonra basılı gazetelerin geleceğini daha tartışmaya başladık. Yapılan araştırmalara göre, genç kuşak İnternet üzerinden gazete okumaya daha yatkın. Gazete içerisinde yer alan haberlerin duyurusunu bağırarak yapan çocuğun yerini, şimdilerde cep telefonumuza gelen mesajlar veya sosyal ağlarda benzer paylaşımları bizlere ulaştıran yakın çevremiz adlı. Dizideki bu nostaljik gazeteci çocuk detayından sonra, üzerinde kafa yormamız gereken daha ciddi bir konu ile devam etmek istiyorum.

Devam eden davalarda gazetecilik

Dizide ağır ceza hâkimi olan kadının kardeşi, gazeteci de aynı zamanda. Buradan hareket ile söz konusu gazeteci adliyede yakın bir haber kaynağına sahip olmuş oluyor. Bir başka deyişle, diğer gazetecilerden farklı olarak bazı bilgileri içeriden öğrenebilecek bir durumda yer alıyor. Bu tür durumları ülkemizde ve farklı ülkelerde de görmek mümkün. Ancak şunu da biliyoruz ki, devam eden bir dava ile ilgili hâkimlerin gazetecilere bilgi vermesi kabul edilebilir bir durum değil. Dizideki gazeteci karakteri ablası olan hâkimden ne zaman bilgi istese, eli boş dönüyor. Hâkim hanım, davanın seyrini değiştirebilecek bilgileri gazeteci ile veya kamuoyu ile paylaşmıyor. Tam da olması gerektiği gibi hareket ediyor.

“Şişirme haber”

Elinde bilgi ve belge olmayan basın ise bunları elde etmenin yollarını aradığı gibi, elde edemediği noktada da “şişirme haber” yapıyor. Yani, belgesiz, kaynaksız ve kulaktan duyma bilgilerle sayfasını doldurmak, sansasyon yaratmak ve gazetesini sattırmak için yapılan bir haber ortaya çıkıyor. Dizide yaşananları ortaya koyarken, günümüz medyası içinde aynı şeyleri söyleyebiliriz. Ülkemizde de devam eden davalarda, özellikle dava sürecini etkileyebilecek haberler yapılıyor. Aynen dizide olduğu gibi; mahkemeler üzerinde baskı kurmayı amaçlayan ve basın üzerinden kamuoyu yaratarak bunu yapmaya çalışan bireyler KKTC’de de bulunuyor. Gazetelerinde buna aracılık ettiğini ifade etmeliyiz. Bu yıl içerisinde bunun örneklerini birçok kez yaşadık. Cinayet, tecavüz, insana yönelik şiddet vb. davalarda Kıbrıs Türk basını dava sürecinin içerisine çok fazla müdahil oluyor. Davanın seyrini değiştirebilecek iddialar ve yanlış bilgiler kamuoyu ile

paylaşıyor. Tüm bunlar da davanın sağlıklı bir sonuç içerisinde yürütülmesine engel oluyor.

Basında aynı işbirliği devam ediyor

Karadayı dizisine tekrar dönecek olursak; dizide basın anlamında dikkat çeken noktalardan bir tanesi de; siyaset, medya, savcı ve mafya işbirliği. Dizinin 1970'lerin Türkiye'sini anlatması ise ayrıca manidar. Zira aradan geçen kırk yıllık süreye rağmen basında aynı işbirliği devam ediyor. Basın patronu, kabadayılar (o dönemin mafyası) ile savcı aynı masada buluşturuluyor dizide. Yine savcı tarafından kamuoyu yaratması ve halk nezdinde suçlu görülebilmesi adına gizli belgeler basına sızdırılıyor. Bu belgeleri manşet yapan gazete ise, hem tiraj yapıyor hem de patronunun savcı ile olan işbirliğini desteklemiş oluyor. Günümüzde bu tür ilişkilerin devam ettiğini söyleyebiliriz. Taraflar bir birlerinin çıkarlarını ellerindeki imkân ve güç sayesinde iyi bir şekilde müdafaa edebiliyorlar. Dizide de aynen bunlar yaşanıyor. Herkes bir birinin açığını ve hatalarını o kadar iyi biliyor ki, günün sonunda ortak hareket etmek durumunda kalıyorlar. Tabii bu noktada ezilenin de halk ve masum kişiler olduğunu vurgulamalıyız.

Halktan uzaklaşan bir basın

Konuyu toparlayacak olursak, Karadayı dizisiyle birlikte medyadaki sahiplik yapısı ve siyaset yapısının yıllardır aynı olduğunu anlıyoruz. Kamuoyunun çıkarından çok kendi çıkarını ön planda tutan bir medya düzeni giderek varlığını daha da hissettiriyor. Hal böyle olunca da, gerek mahkeme sürecine müdahaleler gerek ise kamuoyuna yanlış bilgiler ile dolu haberler vermeler devam ediyor. Tüm bunları da bir araya getirdiğimizde, halktan uzaklaşmış ve hepsinde de önemlisi denetleme, sorgulama ve eleştirme özelliğini kaybetmiş bir medya karşımıza çıkıyor.

Öz eleştiri gerekiyor

Halktan yana muhalif özelliğini kaybetmemiş gazetecileri bir kenara koyarsak, tersi şeklinde hareket edenlerin yanında sayıları çok az olduğunu biliyoruz. Basın, birinci güç olup kendi çıkarını savunmak yerine; yasama, yürütme ve yargının

takipçisi, denetçisi, sorgulayanı ve eleştireni olması gerekiyor. Kamuoyu gözünde yasama, yürütme ve yargıya karşı baş gösteren güven sorunu, medyaya da yansımaktadır. Bunu gidermenin yolu, yayın çizgimizi, gazetecilik anlayışımızı ve haber kaynaklarımız ile olan ilişkilerimizi gözden geçirmek olacaktır.